

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Інструкція № 9-ПБ
про заходи пожежної безпеки при виконанні
вогневих робіт**

Харків 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ ректора Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

від «28» січня 2025 р.

№ 48

Інструкція № 9-ПБ про заходи пожежної безпеки при виконанні вогневих робіт

1. Загальні положення

1.1. Інструкція про заходи пожежної безпеки (далі – Інструкція) розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, «Правил пожежної безпеки в Україні», затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 р. № 1417 і встановлює правила пожежної безпеки під час проведення вогневих робіт в приміщеннях і на території Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – університету).

1.2. Відповідальність за виконання вимог і контроль за станом пожежної безпеки, своєчасне виконання протипожежних заходів в приміщеннях несуть посадові особи, які за відповідним наказом призначені відповідальними за проведення даного виду робіт.

1.3. Працівники повинні:

а) знати й дотримуватися усіх вимог нормативних актів з питань пожежної безпеки та цієї Інструкції;

б) не допускати дій, які можуть призвести до виникнення пожежі;

в) користуватися тільки справними інструментами, приладами, обладнанням, суворо дотримуватися інструкцій з їх експлуатації;

г) після закінчення роботи прибирати робочі місця, знеструмити електроспоживачі, які не повинні працювати в неробочий час;

г) вміти застосовувати наявні первинні засоби пожежогасіння, знати порядок дій у разі виникнення пожежі.

2. Основні вимоги до працюючих

2.1. До самостійної роботи допускаються працівники, які мають відповідну фахову підготовку, пройшли вступний інструктаж та протипожежний інструктаж на робочому місці та перед початком робіт.

2.2. Працівники повинні знати місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння, пожежних кранів, сигналізації та зв'язку, правила поведінки при задимленні, загорянні, пожежі, знати шляхи евакуації людей і майна.

2.3. Перед початком роботи кожен працівник зобов'язаний перевірити стан робочого місця, справність обладнання на якому належить працювати, справність електрообладнання, системи вентиляції, засобів зв'язку та сигналізації. У випадку порушень протипожежного режиму не приступати до роботи до їх повного усунення.

3. Вимоги безпеки перед початком роботи

3.1. Місця проведення зварювальних та інших вогневих робіт, пов'язаних із

нагріванням деталей до температур, здатних викликати займання матеріалів та конструкцій, можуть бути постійними, які організуються у спеціально обладнаних для цього цехах, майстернях чи на відкритих майданчиках, а також тимчасовими, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо в будинках, які зводяться або експлуатуються, спорудах та на території об'єктів при проведенні монтажних робіт.

3.2. Постійні місця проведення вогневих робіт визначаються наказами, розпорядженнями, інструкціями власника підприємства. Огороджувальні конструкції в цих місцях (перегородки, перекриття, підлоги) повинні бути з негорючих матеріалів.

3.3. Відповідальна особа з безпечної організації проведення вогневих робіт на тимчасових місцях (крім будівельних майданчиків) зобов'язана оформити наряд-допуск.

3.4. Проведення вогневих робіт на постійних та тимчасових місцях дозволяється лише після вжиття заходів, які виключають можливість виникнення пожежі: очищення робочого місця від горючих матеріалів, захисту горючих конструкцій, забезпечення первинними засобами пожежогасіння (вогнегасником, ящиком з піском та лопатою).

Вид та кількість первинних засобів пожежогасіння, якими повинно бути забезпечене місце робіт, визначаються з урахуванням вимог щодо оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння і вказуються в наряді- допуску на виконання тимчасових вогневих робіт.

3.5. Технологічне обладнання, на якому передбачається проведення вогневих робіт, повинно бути приведене у вибухопожежобезпечний стан до початку цих робіт.

3.6. Місце проведення вогневих робіт має бути очищене від горючих речовин та матеріалів у радіусі, вказаному у таблиці:

Висота точки зварювання над рівнем підлоги чи прилеглої території, м	0- 2	2	3	4	6	8	10	понад 10
Мінімальний радіус зони, м	5	8	9	10	11	12	13	14

3.7. Розміщені в межах указаних радіусів будівельні конструкції, настили підлог, оздоблення з матеріалів груп горючості Г2, Г3, Г4, а також горючі частини обладнання та ізоляція мають бути захищені від потрапляння на них іскор металевими екранами, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу чи в інші способи і за необхідності політі водою.

3.8. Щоб уникнути потрапляння розпечених часток металу в суміжні приміщення, на сусідні поверхи, близько розташоване устаткування, всі оглядові, технологічні й вентиляційні люки, монтажні та інші отвори в перекриттях, стінах і перегородках приміщень, де здійснюються вогневі роботи, повинні бути закриті негорючими матеріалами.

3.9. Приміщення, в яких можливе скупчення парів ЛЗР, ГР та горючих газів, перед проведенням вогневих робіт мають бути провентильовані.

3.10. Двері, що з'єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, повинні бути зачинені.

3.11. Місце для проведення зварювальних та різальних робіт у будинках і приміщеннях, у конструкціях яких використані горючі матеріали, має бути огорожене суцільною перегородкою з негорючого матеріалу. При цьому висота перегородки повинна бути не менше 1,8 м, а відстань між перегородкою та підлогою – не більше 50 мм. Щоб запобігти розлітання розпечених часток, цей зазор повинен бути огорожений сіткою з негорючого матеріалу з розміром чарунок не більше 1 x 1 мм.

3.12. Під час перерв у роботі, а також у кінці робочої зміни зварювальну апаратуру необхідно відключати від електромережі, шланги від'єднувати і звільняти від горючих рідин та газів, а у паяльних лампах тиск має бути повністю знижений. Після закінчення робіт усю апаратуру й устаткування слід прибрати в спеціально відведені приміщення (місця).

3.13. Вогневі роботи дозволяється проводити на відстані не ближче 15 м від відчинених отворів фарбувальних та сушильних камер. Місце зварювання слід огороджувати захисним екраном.

4. Вимоги безпеки під час роботи

4.1. Під час проведення вогневих робіт **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ**:

- приступати до роботи при несправній апаратурі;
- зварювати, різати або паяти свіжопофарбовані конструкції та вироби до повного висихання фарби;
- виконуючи вогневі роботи, користуватися одягом та рукавицями зі слідами мастил та жирів, бензину, гасу й інших ГР;
- допускати стикання електричних проводів з балонами зі стисненими, зрідженими й розчиненими газами;
- виконувати вогневі роботи на апаратах і комунікаціях, заповнених горючими й токсичними матеріалами, а також на тих, що перебувають під тиском негорючих рідин, газів, парів та повітря або під електричною напругою;
- здійснювати вогневі роботи на елементах будинків, виготовлених із металевих конструкцій з горючими й важко горючими утеплювачами.

4.2. Під час проведення вогневих робіт необхідно постійно здійснювати контроль за станом повітряного середовища в апаратах, комунікаціях, на яких проводяться дані роботи, і в небезпечній зоні.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи

5.1. Відключити від електромережі електрозварювальне обладнання.

5.2. Вся апаратура й устаткування мають бути прибрані в спеціально відведені приміщення (місця).

5.3. Виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце проведення вогневих робіт, за наявності горючих конструкцій полити їх водою, усунути можливі причини виникнення пожежі.

5.4. Посадова особа, відповідальна за пожежну безпеку приміщення (дільниці, установки, території тощо), де проводились вогневі роботи, повинна забезпечити перевірку місця проведення цих робіт упродовж не менш 2 годин після їх закінчення. Про приведення місця вогневих робіт у пожежобезпечний стан виконавець та відповідальна за пожежну безпеку посадова особа роблять відповідні позначки у наряді-допуску.

6. Працівник, який виявив ознаки пожежі, зобов'язаний:

- негайно повідомити пожежно-рятувальну службу за телефонами «101», «112» або іншим, будь-яким способом та безпосереднього керівника. При цьому необхідно вказати місце виникнення пожежі, її масштаби, наявність людей та своє прізвище;
- сповістити людей, які знаходяться на поверсі, про виникнення пожежі;
- відімкнути всі наявні у приміщенні електроприлади та офісну техніку від електромережі;
- вжити (за можливості) заходів щодо евакуації людей та збереження матеріальних цінностей;
- вжити (за можливості) заходів щодо гасіння (локалізації) пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння, при цьому не дозволяється відкривати вікна в приміщенні (притік повітря посилює горіння);
- перед тим, як використовувати внутрішні пожежні крани для пожежогасіння, переконатися у тому, що електромережа знеструмлена (в групових електричних щитках) на ділянці, де виникла пожежа;
- у випадках гасіння пожежі в електроустановках застосовувати вуглекислотні або порошкові вогнегасники за умови обов'язкового відключення електроустановки від електричної мережі;

- гасити пожежу так, щоб не пошкодити (за можливості) обладнання, офісну техніку та документи (позицію пожежного ствола вибирати так, щоб водяні струмені були спрямовані назустріч розповсюдженню вогню);
- для гасіння м'якого інвентарю краще користуватися водою, якщо поряд немає оголених проводів.

7. Порядок і способи оповіщення людей про пожежу та виклик пожежно-рятувальних підрозділів, застосування засобів пожежогасіння.

7.1. У разі виникнення пожежі, оповіщення людей про виниклу загрозу здійснюється особами, які виявили пожежу, працівниками чергових змін структур, що забезпечують комендантську службу та охорону у вказаних будинках (відповідно до вимог їхніх посадових інструкцій та службових обов'язків).

7.2. Оповіщення здійснюється голосом (вигуками «Пожежа») та наявною в будинках системою оповіщення.

7.3. Своєчасний виклик підрозділів пожежно-рятувальної служби здійснюється за телефонними номерами «101» та «112». У разі неможливості здійснити виклик за допомогою екстрених номерів телефонів, сповістити рятувальну службу за телефонними номерами, які вказані на офіційному сайті Головного управління ДСНС України у Харківській області, або іншим, будь-яким ефективним способом.

7.4. Кожен працівник повинен знати порядок та способи виклику пожежно-рятувальної служби у разі виникнення пожежі.

8. Послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки у разі виникнення пожежі.

8.1. У разі виникнення пожежі евакуація людей із небезпечної зони здійснюється тільки визначеними (вказаними) шляхами евакуації.

8.2. Використовувати, як засіб евакуації, наявні ліфти **КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** (у разі пожежі ліфти опускаються на перший поверх, відкриваються та відключаються від електричної мережі в електрощитових).

8.3. Забезпечення організованої (швидкої) евакуації людей покладається на керівників структурних підрозділів та працівників чергових змін структур, що забезпечують охорону та комендантську службу.

8.4. Маршрут руху при евакуації людей проходить від виходу зі службового приміщення на сходову клітку, далі по сходах до виходу з адміністративних будинків.

8.5. В першу чергу евакуації підлягають працівники з приміщень, охоплених полум'ям, та з надмірною концентрацією токсичних газів і диму. В подальшому евакуйовуються працівники, службові приміщення яких розміщуються на верхніх поверхах будинків (у послідовності з вищих поверхів до нижчих).

Належний порядок евакуації людей у разі виникнення пожежі забезпечується:

- розміщенням на шляхах евакуації та виходах з поверхів і будинків світлових покажчиків «Вихід» та схематичних планів евакуації;

- своєчасним відкриттям дверей на шляхах евакуації (двері повинні відкриватися в напрямку виходу з будинків та приміщень) та встановленням турнікетів у фойє будинків у відкритому положенні (без стопорів);

- періодичними тренуваннями працівників університету щодо евакуації людей у разі виникнення пожежі.

8.7. Евакуація матеріальних цінностей здійснюється залежно від масштабів та місця виникнення пожежі.

8.8. Першочерговість евакуації документів, обладнання, майна та інших матеріальних цінностей визначається спеціальними інструкціями, розробленими для конкретних категорій приміщень, де знаходяться (зберігаються) вказані матеріальні цінності.

8.9. До евакуації матеріальних цінностей можуть залучатися усі працівники університету.

9. Перша допомога потерпілим на пожежі.

9.1. Опіки:

Ступінь тяжкості опіків залежить від глибини та площі термічного ураження шкіри та тканин. Існує чотири ступені опіків:

Опік I ступеня уражає самий верхній шар шкіри - епідерміс. Омертвляння глибше розташованих шарів не відбувається. Це найлегший ступінь опіку, який характеризується почервонінням шкіри, набряком та болем. Видужування настає без подальшого лікування через 3-6 днів.

Опік II ступеня характеризується утворенням пухирів, наповнених прозорою жовтуватою рідиною, тому що під впливом високої температури епідерміс відшаровується, а під ним накопичується тканинна рідина. Пухирі можуть виникнути відразу після опіку або через деякий час. Розміри та форма пухирів різні, іноді вони зливаються в один. Вміст великих пухирів поступово згущається, стає желеподібним. При опіку II ступеня пошкодження глибоких шарів шкіри немає. Тому якщо не потрапляє інфекція, опікова рана загоюється самостійно через 2-3 тижні без утворення грубих рубців.

Опік III ступеня поділяють на групи А та Б. У разі опіків III А ступеня настає неповне омертвляння саме шкіри зі збереженням її паросткових зон. У разі опіків III Б ступеня шкіра уражається на всю глибину.

Опік IV ступеня виникає при дії на тканини вельми високих температур. Це найтяжча форма опіку, при якій уражається шкіра, м'язи, сухожилля, кістки тощо.

Опіки I, II, III А ступенів належать до поверхневих. Вони можуть загоюватися самостійно з повним відновленням шкірного покриву навіть на великій площі опіку. Глибокі опіки III Б та IV ступенів принципово відрізняються тим, що загоюються рубцюванням та здебільшого вимагають хірургічних методів лікування, які полягають у пересадці шкіри.

9.1.1. Перша допомога повинна бути спрямована на припинення впливу високої температури на потерпілого. Вертикальне положення тіла сприяє розповсюдженню опіків на обличчя, загорянню волосся та ураженню органів дихання. Тому потерпілого кладуть в горизонтальне положення та швидко гасять одяг, що горить, будь-яким способом накривають покривалом, заливають водою, закидають піском, замазують рідкою глиною або брудом.

9.1.2. У разі невеликого опіку (I ступеня) необхідно підставити обпечене місце під струмінь холодної води та тримати до стихання болі, а потім змазати уражену ділянку спиртом або одеколоном, не накладаючи пов'язки.

9.1.3. У разі сильних опіків та утворенні пухирів необхідно накласти на них стерильну антисептичну пов'язку. У разі відсутності такого роду матеріалів використовують чистий рушник, простирadlo, хустинку тощо.

9.1.4. У разі великих опіків ураженнях шкіри треба негайно викликати швидку допомогу, закутати потерпілого чистими пропрасованими рушниками, простирadлом, дати знеболювальні препарати та велику кількість рідини (чай, мінеральну воду).

9.1.5. У разі сильних опіків не можна:

- а) обробляти шкіру спиртом, одеколоном (це викликає сильну печію та біль);
- б) проколювати пухирі, що утворилися (вони охороняють рану від інфекції);
- в) змащувати шкіру жиром, розчином брильянтовим зеленим, міцним розчином марганцевокислого калію, засипати порошками (це перешкоджає подальшому лікуванню);
- г) зривати прилиплі до місця опіку частини одягу, доторкатися до нього руками (може потрапити інфекція);

г) дозволяти потерпілому самостійно пересуватися (можливий шок);

д) поливати пухирі та обвуглену шкіру водою.

Обов'язково звертатися по медичну допомогу.

9.2. Отруєння чадним газом та димом.

9.2.1. Першою допомогою є негайне винесення потерпілого із зони отруєної атмосфери, звільнення його від зайвого одягу. Якщо є умови, проводять інгаляцію киснем. Треба бути готовим до виконання штучного дихання.

9.2.2. Чадний газ та дим здатні викликати біль у животі та кишкові розлади, відчуття сп'яніння, серцебиття (вуглекислий газ), збудження тощо. У разі отруєння газами та димом можуть виникати розлади психічної діяльності (галюцинації), тому потерпілих не можна залишати без нагляду

10. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки

10.1. Невиконання вимог даної інструкції вважається порушенням трудової дисципліни та правил внутрішнього трудового розпорядку.

10.2. Працівники, винні в порушенні встановлених законодавством України вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів в залежності від порушень та їх наслідків, можуть притягуватись до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності згідно з чинним законодавством.

РОЗРОБИВ:

Провідний інженер з пожежної безпеки
відділу охорони праці та пожежної безпеки

Андрій ВЕРЕТЕННІКОВ